

**Науковий реферат статті Смачило І. І.
"Принципи формування та структура механізму
управління сталим розвитком підприємства"**

Управління сталим розвитком підприємства передбачає об'єктивне визначення його поточного і майбутнього стану, управління ресурсами підприємства, ухвалення управлінських рішень, які сприяли б забезпеченню сталого розвитку. Зокрема, це може бути налагоджено та відображено у сформованому цілісному механізмі. Саме таким є механізм управління сталим розвитком підприємств як сукупність послідовних і узгоджених методів та інструментів управління, застосованих суб'єктами управління для його цілеспрямованого забезпечення. Тобто це цілісна система взаємопов'язаних елементів, що відображають відповідні заходи менеджменту з управління сталим розвитком підприємств.

Тому в механізмі управління мають бути втілені принципи, необхідні як для виробничого процесу, так і для керівних та контрольних дій. А саме принципи: цілеспрямованості, епіморфізму, взаємозв'язку і взаємообумовленості, гнучкості, сумісності, комплексності. Дотримання цих принципів на етапі функціонування підприємства є необхідною умовою ефективного управління. На етапі управління (вдосконалення, покращення) втілення принципів є не чим іншим, як формуванням механізму управління.

Для чіткого розмежування методів управління та функціональних обов'язків суб'єктів управління в механізмі управління сталим розвитком підприємства необхідно виділити відповідні блоки та елементи.

Перший блок механізму управління охоплює суб'єкти управління, якими є особи, що ухвалюють управлінські рішення та вживають відповідних заходів для регулювання й контролю за всіма стадіями процесу управління сталим розвитком підприємств.

Другий блок механізму охоплює об'єкт управління, яким є показники сталого розвитку.

Третій блок механізму представлений процесом управління сталим розвитком підприємства, який передбачає застосування методів, основними з яких є наступні: збереження наявної стратегії сталого розвитку, запобігання порушенню сталого розвитку, регулювання інтенсивності сталого розвитку. Методи управління, що ґрунтуються на названих підходах, застосовують у діяльності підприємств. Проте вони досі не були застосовані для управління сталим розвитком.

Процеси сталого розвитку відображає значна кількість показників зовнішнього та внутрішнього впливів. За такої кількості показників

механізм управління сталим розвитком є громіздким і неефективним. Запропоновано замінити їх базовим показником, який відображає спроможність підприємства виробити продукцію, на яку є платоспроможний попит. З кількісної сторони базовий показник буде основою для обчислення показників сталого розвитку, що відображають вплив структури витрат на збільшення виробництва з урахуванням платоспроможного попиту. Якісний аналіз цього показника відобразить результативність управління, а порівняння для різних підприємств – пристосування до ринку та спроможність розширювати виробництво відповідно до платоспроможного попиту.

Сталий розвиток підприємства базується на незначних змінах внутрішніх і зовнішніх впливів – різке зниження одного з показників призведе до банкрутства підприємства, а різке зростання визначається не сталим розвитком, а відсутністю конкурентів і необґрунтованим підвищенням ціни на продукцію.

Практичними важелями механізму є фактори: часу, ієрархії рівнів управління, діалектики екстенсивного та інтенсивного процесів.

Запропоновано структуру механізму управління сталим розвитком підприємства на основі послідовної характеристики об'єкта, цілей, критерію, факторів, методів, ознак. Він орієнтований на пошук і реалізацію можливостей підприємства, що забезпечать сталий розвиток та виживання підприємств у період посттрансформаційної економіки.

Література: 1. Гончарук А. Г. Формирование общего механизма управления эффективностью предприятия / А. Г. Гончарук // Економіка промисловості. – 2009. – № 2. – С. 164–175. 2. Грузнов И. И. Механизмы интенсификации обновления продукции (теоретические и прикладные вопросы) : научная монография / И. И. Грузнов. – Одесса : ИПРЭЭИ НАНУ, 2004. – 288 с. 3. Новиков Д. А. Управление проектами: организационные механизмы / Д. А. Новиков. – М. : ПМ СОФТ, 2007. – 140 с. 4. Кирич Н. Б. Конкурентоспроможність переробних підприємств – запорука економічної стабільності галузі та сталого розвитку суспільства / Н. Б. Кирич // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 45–50. 5. Чумак Г. М. Обґрунтування складових організаційно-економічного механізму управління еколого-економічною діяльністю промислового підприємства / Г. М. Чумак // Научно-технический сборник. – 2008. – № 83. – С. 90–96. 6. Костецька Н. І. Методичні аспекти формування стратегії зниження витрат підприємства / Н. І. Костецька // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. В 9 т. Т. II. – Вип. 263. – 2010. – С. 443–450.

Інформація про автора

Смачило Ірина Ігорівна – канд. екон. наук, викладач кафедри менеджменту Тернопільського національного економічного університету (46020, Україна, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, e-mail: sm_iryana@ukr.net).